

Beslut om inrättande av Telegrafbergets naturreservat

Beslutsdatum		Dokumenttyp	Beslut om inrättande av naturreservat
Beslutad av	Kommunfullmäktige	Dokumentägare	Kommunstyrelseförvaltningen, Samhällsbyggnadskontoret.
Diarienummer	KSM 2015-840-435	Giltighetstid	Utan tidsbegränsning.

Innehållsförteckning

Beslut om inrättande av Telegrafbergets naturreservat, Tyresö kommun.

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Sändlista

Bilaga 3. Skötselplan

Bilaga 4. Hur man överklagar

Omslagsfoto: Göran Bardun.

Beslut om inrättande av Telegrafbergets naturreservat, Tyresö kommun

Kommunfullmäktiges beslut

- A. Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar kommunfullmäktige i Tyresö kommun att inrätta Telegrafbergets naturreservat vars omfattning framgår av bifogad karta enligt bilaga 1.
- B. För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter, under Reservatsföreskrifter för Telegrafbergets naturreservat, Tyresö kommun, ska gälla.
- C. Med stöd av 3 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer kommunfullmäktige bifogad skötselplan (bilaga 3).
- D. Tyresö kommun utses till reservatsförvaltare i enlighet med 2 § i förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.
- E. Naturreservatets namn ska vara *Telegrafbergets naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Telegrafbergets naturreservat
Län	Stockholm
Kommun	Tyresö
Läge	Terrängkartan, kartblad 596 Dalarö och 608 Värmdö, skala 1:50 000. Fastighetskartan, kartblad 65G6JN Tyresö-Brevik och 65G7JS Ägnö, skala 1:12 500. Området är beläget på Tyresö Breviks-halvöns centrala del, cirka 9 km landvägen från Tyresö centrum. Centrumkoordinater: 170911, 6566943 (koordinatsystem SWEREF 99 1800).
Fastigheter	Del av fastigheterna Brevik 1:1 och Ällmora 1:144.
Naturgeografisk region	Region 25c, Sörmlands och norra Götalands skärgårdar.
Markägare	Tyresö kommun.
Areal (hektar)	Totalt cirka 133 ha, varav cirka 124 ha land och 8,9 ha vatten. Naturtyper: hällmarkstallskog 87,0, tallskog 9,4, blåbärsgranskog 5,9, blandskog 8,8, lövskog 1,9, kärr 5,7, ängsmark 5,6 och sjö 8,9.
Gräns	Naturreservatets gräns har markerats på bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Reservatsförvaltning	Reservatsförvaltare är Tyresö kommun som har hand om förvaltning och skötseln av naturreservatet, i enlighet med 2 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera. Utsedd förvaltning inom kommunen som hanterar skötsel och förvaltning av området ska ha erforderlig kompetens i naturvårdsfrågor. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF) är tillsynsmyndighet för naturreservatet och hanterar ansökningar om dispens från naturreservatets föreskrifter.

Syftet med naturreservatet

Syftet med Telegrafbergets naturreservat ska vara att bevara och vårda ett tätortsnära naturområde med högt värde för biologisk mångfald, värdefulla naturmiljöer och med dess skogar, vattenmiljöer, äldre ängs- och hagmarker samt växt- och djurliv. Syftet är också att bevara naturreservatets värden för det rörliga friluftslivet i den mån naturvårdens intressen inte skadas.

Syftet ska uppnås genom att:

- Områdets barrskogar och impedimentmark med övervägande andel hållmarkstallskog, ska lämnas för fri utveckling mot en urskogsartad karaktär.
- Åtgärder för att öka andelen död ved i området kan komma att praktiseras i lämplig utsträckning.
- Inom lövskogsdominerade områden utförs naturvårdsinriktad skötsel med målsättning för en artrik och olikåldrig lövnaturskog, där det är praktiskt möjligt. Friställning (frihuggning) av ekar och andra skyddsvärda träd ska eftersträvas.
- Ällmoraängen. En betydande andel av ängs- och hagmarken ska i första hand hävdas genom årlig slåtter med upptag av höet, kombinerat med bete med får eller nötdjur. I andra hand endast genom slåtter med upptag av höet. Om slåtter eller bete inte kan anordnas får annan metod med skärande verktyg användas. Växtnäring ska inte tillföras ängs- och hagmarkerna. För att underlätta slåtter kan markberedning i form av avbränning av äldre förna utföras.
- Aktivitetsområdet inom Ällmoraängen ska vårdas genom slåtter, bete med får, nötdjur eller annan metod med skärande verktyg, alternativt gräsklippare helst med uppsamlare. Området kan användas för rekreation, lek, samvaro, enklare idrottsaktiviteter och del av området som entré och rastplats för besökare i naturreservatet. Om verksamheten upphör ska marken skötas som övrig ängs- och hagmark.
- Inga åtgärder för markavvattning utförs i naturreservatet, förutom nödvändig rensning av diken kopplade till vägnätet. I stället bör

möjligheten ses över att minska befintlig påverkan från tidigare utförda dikesåtgärder och därigenom återskapa blötare miljöer för att gynna den vattenanknutna biologiska mångfalden.

- Goda förutsättningar ska ges för de olika livsmiljöerna i naturreservatet och för dess växt- och djursamhällen som är knutna till natur- och gammelskog. Kulturmarker ska finnas kvar och kunna utvecklas.
- Ällmora träsk inklusive dess tillrinningsområde inom naturreservatet ska vidmakthållas och skyddas från ökad tillförsel av näringsämnen och miljöskadliga ämnen.
- En mindre damm får etableras vid Ällmoraängen för att ge exempelvis groddjur, fladdermöss och insekter en viktig livsmiljö. Likaså bör övervägas att vattendraget på ängen ges en meandrande vattenfåra.
- Naturreservatet är tillgängligt för besökare.
- Slitage ska hållas ned i områdets känsligare delar, det gäller främst i hållmarks- respektive i granskog samt i kärrområden. Aktiviteter och verksamheter inom naturreservatet får inte motverka reservatets syften.
- Information över områdets natur- respektive kulturvärden finns tillgängligt på naturreservatsskyltar och på kommunens hemsida.
- Kulturmiljöer, fornlämningar och kulturhistoriska lämningar bevaras och tydliggörs i landskapet.

Reservatsföreskrifter för Telegrafbergets naturreservat, Tyresö kommun

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Tyresö kommunfullmäktige med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera att nedan angivna föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Tillsynsmyndighet för naturreservatet är Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF). Prövning av ansökningar om dispens från naturreservatets föreskrifter handläggs av förbundet.

A Föreskrifter med stöd av 7 kapitlet 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

- 1 på land eller i vatten gräva, borra, spränga, schakta, utfylla, tippa, muddra eller utföra annan mekanisk markbearbetning som kan ändra områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden,
 - 2 anordna upplag,
 - 3 använda kemiska bekämpningsmedel eller växtnäringsämnen inom reservatet,
 - 4 skada alternativt avverka levande eller döda träd och buskar eller utföra andra skogliga åtgärder,
 - 5 ta bort eller skada vindfällor eller döda träd,
 - 6 anlägga tält- eller campingplats,
 - 7 inplantera för trakten främmande växt- eller djurart,
 - 8 bedriva jakt i annan form än skyddsjakt i samråd med reservatsförvaltaren,
 - 9 uppföra stängsel eller andra hägnader annat än för betesdjur och för säkerhetsstängsel vid stup,
 - 10 uppföra byggnad, mast, vindkraftverk eller annan anläggning,
 - 11 anlägga väg eller parkeringsplats,
 - 12 dra fram ledningar i luft, mark eller vatten,
 - 13 sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning.
- Undantag från föreskrifterna anges under D nedan.

B Föreskrifter med stöd av 7 kapitlet 6 § miljöbalken om markägarens och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla följande anordningar och åtgärder inom området för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. naturvårdande skötselåtgärder i form av röjning, gallring, fällning av träd, slåtter, markbearbetning av äng i form av bränning av gammalt gräs samt borttagande av stubbar, bete med får eller nötdjur, frihuggning, ringbarkning, rensning av vattendrag, omdragning av vattendrag, samt städning. Vindfällan över vägar och stigar får sågas av och läggas åt sidan eller flyttas till lämpligare plats. Åtgärder för att skapa mer död ved i området är tillåtet. Anordna tillfälliga upplag i samband med områdets skötsel, avlägsnande av äldre installationer exempelvis bryggor, master och nedgrävda ledningar. Elda i samband med områdets skötsel, dock inte på hållmarker. Detta under förutsättning att annan tillämplig lagstiftning följs.
2. utmärkning av naturreservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
3. undersökningar och visningar av växt- och djurlivet samt av mark- och vattenförhållanden och övriga upplysningar,
4. anläggande och/eller underhåll av parkeringsplatser, vägar, reservatentréer, rast- och eldplats, spänger, trappor, bänkar, vindskydd, mindre bod vid Ällmoraängen, mindre provtagningsbrygga vid berghäll vid Ällmora träsk västra del, toalett, skylthållare, stigar, leder, damm samt naturligare lopp för Svartbäcken på Ällmoraängen, kompost för hö, lek- och träningsredskap samt underhåll eller ersättning av befintligt utsiktstorn. Vidare anlägga och underhålla stängsel för betesdrift eller för ökad säkerhet.
5. användande av båt eller liknande farkost för naturreservatets skötsel samt roddbåt för Tyresö fiskevårdsförenings verksamhet i Ällmora träsk eller motsvarande.
6. fällning av träd som hotar att falla över angränsande fastighet, allmän väg, parkering, anläggning eller hotar skada andra naturvärden eller naturobjekt.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kapitlet 30 § miljöbalken samt förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att:

- 1 skada eller ta bort naturföremål eller ytbildning,
- 2 bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter, plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
- 3 störa eller skada djurlivet, till exempel genom att klättra i eller uppehålla sig nära boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur,
- 4 fånga och insamla ryggradslösa djur,
- 5 medföra okopplad hund,
- 6 tälta eller campa på hållmarker,
- 7 tälta eller campa på annan mark än hållmark längre tid än ett dygn,
- 8 elda, inklusive att använda grill, annat än på anvisad och iordningställd rastplats, se karta bilaga 1. Medhavd eller utlagd torr och obehandlad ren ved får användas. Kontrollera om eldningsförbud råder inför besöket,
- 9 på störande sätt använda musikanläggning, musikinstrument eller dylikt,
- 10 rida annat än på väg avsedd för fordonstrafik,
- 11 framföra motordrivet fordon i skogsmark,
- 12 cykla annat än på anlagd väg,
- 13 använda båtar i Ällmora träsk,
- 14 montera permanenta firningsankare runt träd i naturreservatet,
- 15 anordna tävlingar eller andra organiserade aktiviteter med fler än 300 deltagare,
- 16 anordna lägerverksamhet med fler än 40 deltagare.

Utan tillstånd från kommunen (reservatsförvaltaren) är det förbjudet att:

- 17 anordna tävlingar eller andra organiserade aktiviteter med upp till 300 deltagare. Det begränsande antalet deltagare är satt med tanke främst på mer slitagekänsliga skogsmarker och reservatets begränsade areal.
- 18 anordna lägerverksamhet med upp till 40 deltagare. Antalet deltagare är satt med tanke på reservatets storlek och de begränsade områden som är lämpliga för verksamheten.
- 19 sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller därmed jämförlig anordning,
- 20 byta ut befintliga klätterbultar inom naturreservatet. Nya klätterbultar får inte sättas upp.

Undantag från föreskrifterna anges under D nedan.

D Undantag från reservatsföreskrifterna

Föreskrifterna under A - C ska inte utgöra hinder för

- 1 kommunen (reservatsförvaltaren) eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som behövs för reservatets skötsel och som anges i föreskrifterna B1-B6. I samband med det kan motorfordon eller häst användas som arbetsredskap,
- 2 att vid skydds jakt eller polisärende medföra okopplad hund,
- 3 att underhålla befintliga ledningar och ledningsgator som innehar ledningsrättigheter efter samråd med kommunen (reservatsförvaltaren), här ingår även utbyte av ledningar,
- 4 väghållaren underhåller och gör förbättringsåtgärder för ingående vägvägsnitt och angränsande vägar med vägområde vid Breviksvägen, Svartbäcksvägen, Mokärrsvägen, Knapstigen, Drabantstigen, Järvstigen, Ällmoravägen och Sjöbergavägen efter samråd med reservatsförvaltaren,
- 5 att nyttja rättigheter enligt befintliga servitut eller andra upplåtelseavtal inom naturreservatet,
- 6 räddningstjänsten eller kommunen (reservatsförvaltaren) vidtar nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

- 7 urborrning av gamla klätterbultar är tillåtet i samband med byte av befintliga klätterbultar efter tillstånd från kommunen (reservatsförvaltaren).
- 8 att anordna midsommarfirande eller liknande evenemang med över 300 deltagare vid Ällmoraängens aktivitetsområde efter tillstånd från kommunen (reservatsförvaltaren).
- 9 lärare med skolklass eller motsvarande att fånga och visa ryggradslösa djur samt groddjur för att direkt därefter släppa djuren fria vid fångstplatsen.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då beslutet publicerats på kommunens webbplats. Enlig 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna (föreskrifterna för allmänheten) även om de överklagas.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön. Bland dessa kan till exempel nämnas följande:

Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), förutom de arter som får jagas enligt samma lag. Vissa andra växt- och djurarter som hotas av utrotning är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845). Detta gäller alla ormar, groddjur och till exempel alla orkidéer i Sverige.

Enligt Länsstyrelsens föreskrifter om sjötrafik råder i Ällmora träsk förbud mot trafik med maskindriven farkost (01FS 2004:20).

För fiske i Ällmora träsk krävs giltigt fiskekort, kontakta fiskerättsinnehavaren.

Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § i miljöbalken.

Enligt kulturmiljölagen (1988:950) kap. 2 Fornminnen, är alla fornlämningar skyddade, vilket innebär att det är förbjudet utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

Besökare som avser använda iordningställd eldplats alternativt där använda friluftskök är skyldiga att informera sig hos den lokala räddningstjänsten och hos Länsstyrelsen i Stockholms län om det finns aktuella begränsningar eller förbud att göra upp eld utomhus.

Utöver tillstånd från kommunen (reservatsförvaltaren) krävs i förekommande fall polistillstånd för verksamhet som faller inom ordningslagen (1993:1617). Exempelvis offentliga sammankomster eller upplåtelse av offentlig plats.

Skälen för kommunens beslut

Tyresös befolkning växer och behovet av tätortsnära natur för rekreation och för bevarad biologisk mångfald ökar. Telegrafberget utgör med sitt geografiska läge en betydande del av grönstrukturen på Tyresö Brevikshalvön. Telegrafberget med omgivningar är ett omtyckt tätortsnära utflyktsmål för det rörliga friluftslivet och har höga naturvärden främst kopplade till äldre skog, ängsmark samt vatten.

I kommunens översiktsplan från 2017 och i dess kunskapsunderlag Grönstruktur för Tyresö kommun (2014) är delar av området utpekade att hysa höga naturvärden. Området ingår i Södra Breviks värdekärna. I kommunens naturinventering från 1998 och i översiktsplanen (2017) är Ällmora träsk och dess tillrinningsområde klassade som ekologiskt särskilt känsliga områden. Naturreservatet utgör en stor del av tillrinningsområdet för sjön Ällmora träsk. Det finns även värdefulla lövskogsmiljöer med främst ek och hassel.

Naturvärden

Områdets geologi och natur är mycket dramatisk med stora höjdvariationer som ofta är fallet hos Södertörns sprickdalslandskap. De mer höglänta och karga hållmarkerna har bestånd av gles tallskog, ofta av betydande ålder. Vid en inventering av ett antal tallar 2015 vid Telegrafberget undersöktes trädens ålder. Träden uppvisade varierande ålder med en medelålder kring 160 år och med toppnoteringar om 270 år respektive 290 år. Definitionen för gammelskog i södra Sverige är skog vars medelålder är äldre än 130 år. Rik förekomst av äldre träd i skogsmark kräver lång kontinuitet i markanvändningen och indikerar sammantaget förutsättningar för rik biologisk mångfald i området.

I hållmarkstallskogen har rödlistade, mer sällsynta arter samt signalarter av insekter, svampar, lavar, mossor och kärlväxter hittats vid inventeringar. Arter som ofta indikerar lång kontinuitet i markanvändningen och höga naturvärden. Exempelvis rödlistade arter som ryl, motaggsvamp, vintertagging, vedtrappmossa,

tallticka och dvärgbägarlav samt signalarterna vedticka och granbarkgnagare. Observationer av rödlistade fåglar som havsörn, spillkråka, mindre hackspett och buskskvätta har också gjorts i området. Fyra arter av fladdermöss har noterats vid inventeringar, var av en art är rödlistad, nordfladdermusen. Dessa indikationer sammantaget tyder också på höga naturvärden vid Telegrafbergsområdet.

I sluttingar och i de mer låglänta områdena finns granskog och ställvis även lövskog, ofta vid bergbranter samt längs delar av Ällmora träskes stränder. Vid Ällmoraängen finns lövskog på ängens norra del samt vid västra sidan av ängen. Det finns vid Ällmoravägen några äldre ekar och ställvis förekommer hassel i området. Ällmoraängen finns redovisad på äldre kartor över området.

Telegrafbergsområdet utgör en viktig del av grönstrukturen på Brevikshalvön som förbinder även Klövbergets naturreservat med de södra naturmarkerna med Dyviks gårds marker samt naturreservaten Dyvik, Dyviks lövängar och Sandholmarna. Det är viktigt med en bibehållen och sammanhängande grönstruktur på Brevikshalvön för framtiden.

Kulturhistoria

Vid arkeologiska efterforskningar på Telegrafberget har fynd av bland annat avslagen kvarts från redskapstillverkning från stenålderns säljägarkulturer påträffats. Telegrafberget var en av få höglänta bergsryggar som stack upp ur dåvarande Ancylussjön för 10 000 år sedan.

Vid Telegrafbergets topp har det tidigare varit placerat en optisk telegrafstation som förband innerstaden med ytterstergården och den södra delen av skärgården under åren 1808-1809 respektive 1836 till 1858. Under 1860-talet tog den elektriska telegrafan över som snabb informationsbärande teknologi. Telegrafstationen lever vidare genom namnet på berget och naturreservatets namn.

Friluftsliv

Friluftslivet i området består främst av rekreativsmöjligheter för besökare som vill uppleva naturen genom vandring, skogspromenader, naturstudier, bad samt bär- och svamplockning. Det bedrivs återkommande organiserade natur- och friluftsvandringar mellan Trinntorp och Dyviksudd. Orienteringsverksamhet bedrivs i mindre skala i området. Bergbranter i området sydöstra del nyttjas av bergsklättrare.

Ällmoraängen används under vår och sommartid för lekar, valborgs- och midsommarfirande. Ängens aktivitetsområde ska även fortsättningsvis kunna

användas för lek- och träningsverksamhet då området har använts av närboende under lång tid. Här ges även möjlighet för att ställa i ordning en reservatsentré med rastplats, vindskydd, mindre redskapsbod för verksamheten, reservatsinformation samt en mindre parkering för cykel och bilar.

Sjön som miljö ger ett stort rekreativt värde för friluftslivet genom att erbjuda ett vackert och rofyllt landskap som är beläget mycket nära bebyggda områden. I Ällmora träsk bedrivs fritidsfiske genom Tyresö fiskevårdsförenings verksamhet.

Anvisningar med stöd av förordningen om områdes- skydd (1998:1252), 3 § om naturvårdsförvaltningen

Skötsel och förvaltning

Reservatsförvaltare ska vara Tyresö kommun med ansvar för skötsel och förvaltning av kommunens naturreservat i enlighet med 3 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera. Tyresö kommun meddelar anvisningar om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan och föreskrifter. Vid den löpande förvaltningen av naturreservatet ska samråd ske med tillsynsmyndigheten som är Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF) vid behov. Förbundet handlägger ansökningar om dispens från naturreservatets föreskrifter. Tyresö kommun hanterar ansökningar om tillstånd enligt föreskrifterna.

Reservatsförvaltaren har i arbetet med reservatet att ta stöd av de olika kommunala funktioner som berör reservatet främst naturvård, friluftsliv och markinnehav. I ärenden som rör vattenvård tas frågor upp med innehavaren av fiskearrendet i Ällmora träsk, Tyresö fiskevårdsförening. För övriga intressen i området tas nödvändiga kontakter när behov uppkommer. En gång per år bör en genomgång av årets dokumentering av utförda och planerade åtgärder i reservatet göras av reservatsförvaltaren.

Reservatsförvaltaren ansvarar för reservatets skötsel innefattande dess anläggningar för besökare. Ansvaret omfattar förutom naturvårdsåtgärder i enlighet med skötselplan även uppsikt över området och städning inom detsamma vid behov. Vidare även uppmärkning av reservatet, underhåll respektive anläggande av installationer som parkering, vandringsleder, stigar, skyltar, skyltställ, rastplats, yta för sammankomster, bod, spänger, trappor, damm vid Ällmoraängen, brygga vid Ällmora träsk samt tillsyn och renhållning av toalett i förekommande fall. För en eventuell tillkommande mindre träningsanläggning vid rastplatsen vid Ällmoraängen krävs en ansvarig förvaltningsenhet för säkerhet,

drift och ekonomi. Om lekplatsen vid aktivitetsytan vid Ällmoraängen ska drivas av annan än kommunen, exempelvis av ideella föreningar, krävs skötselavtal med kommunen.

Rödlistade och andra sällsynta arter i reservatet

I naturreservatet har ett antal rödlistade respektive signalarter påträffats. Se vidare Artportalen.se och skötselplanen.

Ärendets beredning

Bakgrund

Tyresö kommun köpte Telegrafbergsområdet i mitten av 1990-talet av Byggnads AB Folkhem. Telegrafberget anges i kommunens kunskapsunderlag Grönstruktur för Tyresö kommun 2014, ett underlag till kommunens översiktsplan från 2017, vara ett område med regionala naturvärden. Området redovisas i naturinventeringen från 1998 samt i översiktsplanen för Tyresö kommun 2017 även vara ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Handläggning

Miljö- och samhällsbyggnadsutskottet gav dåvarande samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag december 2015 att ta fram beslutsunderlag för naturreservatet. Under 2015 inventerades området inom ramen för ett examensarbete inom biologisk geovetenskaplig linje vid Stockholms universitet. Under 2016 har stadsbyggnadsförvaltningen haft informell information till närboende, berörda föreningar samt Länsstyrelsen. Utskick av information till gränsgrannar om arbetet med att ta fram beslutsunderlag för Telegrafbergets naturreservat.

Under 2017 har området inventerats och arbete med beslutsunderlag påbörjats. Utredning om reservatets avgränsning har utförts under 2016-2017. Under 2017 och första kvartalet 2018 har kontroll i fält av fastighetsgränser utförts, ett reviderat förslag till reservatsgräns tagits fram samt påbörjats framtagande av förslag till skötselplan. Under sommaren och hösten 2018 har förslag till gräns kontrollerats i fält och korrigeringar utförts. Under 2018 och 2019 har arbeten med beslutsunderlag, skötselplan och kompletterande inventeringar utförts. Under tiden 17 september till och med 11 november 2019 hölls samråd över förslag för naturreservatet. Våren och sommaren 2020 har förslaget till reservat genomgått avslutande förberedelser och uppdatering av förslaget efter samrådet. Under ärendets beredning har det skett informella samråd med Länsstyrelsen med flera myndigheter, föreningar och angränsande fastighetsägare.

Avgränsning

Telegrafbergsområdet har länge uppmärksammats främst för sina fina utsikter över skärgårdslandskapet och dess kulturhistoria. Området har också botaniska och zoologiska värden. Främst består Telegrafberget av sina hällmarker med tall- och blandskog, Ällmora träsk med sitt trolska läge i den långsgående bergsryggen på Tyresö-Brevikshalvön.

Reservatets gränser har lagts för att ge så enkla gränslinjer som möjligt.

I norr gränsar reservatet till Tyresövägen, i öster gränsar reservatet delvis till bebyggelsen vid Björndalsvägen, Björndalsringen samt Illerstigen. Längs Sjöbergavägen och Järvstigen gränsar reservatet mot privat tomtmark, kommunal mark och i mindre omfattning längs med väg. Reservatet genomkorsas på en mindre vägsträcka av Ällmoravägen. Vidare angränsar området mot fastigheter vid Ällmoravägen, Stubbvretsvägen, Porsvägen samt Stubbstigen.

I sydöstra delen angränsar reservatet mot Dyviks gårds marker och längs med en del av fastigheterna vid Ällmoravägen ned mot Ällmorafjärden. Vidare har området sin gräns i väster mot fastigheter vid Utsiktsvägen, längs Svartbäcksvägen mot Klövbergets naturreservat samt några enskilda fastigheter vid Svartbäcksvägen. Vid Mokärrsvägen gränsar området mot kommunal mark, vidare längs med privata fastigheter vid Ällmoravägen, kommunal mark vid Väpnarstigen, Knapstigen och vid privata fastigheter vid Väpnarstigen, kommunal mark vid Telegrafbergets västra sida samt vid privata fastigheter längs Riddarstigen och Hökvägen.

Naturreservatets gräns är lagd vanligen upp till 10 meter från fastighetsgräns. Vid vägar och vid andra speciella förhållanden är naturreservatets gräns indraget cirka fem meter från väggkant, fastighetsgräns eller liknande utom i några fall där indraget är mindre. I väster, vid de omfattande bergbranter som där finns har reservatets gräns lagts uppe på berget i stället för nedanför bergbranterna vid tomtgränser. Efter kompletterande inmätningar kan gränserna för naturreservatet markeras ut tidigast efter att beslutet om inrättande av reservatet har vunnit laga kraft.

Strandskydd

En del av området omfattas av strandskyddsbestämmelser. Det gäller sjön Ällmora träsk inklusive strandområden vid sjön. Strandskyddet omfattar, förutom själva sjön även landområde upp till 300 meter från strandlinjen söder om Ällmora träsk samt i övrigt 100 meter från strandlinjen runt sjön i övrigt, allt vid normalt medelvattenstånd.

Gällande mål och planer

Reservatsbeslutet stödjer tre av de nationella miljökvalitetsmålen: *Ett rikt växt- och djurliv*, *Levande skogar* samt *Levande sjöar och vatten*. Telegrafbergsområdet finns med i kommunens naturinventering (1998) respektive i översiktsplan för kommunen (2017) och i kunskapsunderlag Grönstruktur för Tyresö kommun (2014), ett underlag till kommunens översiktsplan. Området är klassat att vara ett natur- och rekreationsområde med regionala respektive kommunala värden i kunskapsunderlag för grönstrukturen. I översiktsplanen anges området även som kandidat till naturreservatsförordnande. Ällmora träsk och dess tillrinningsområde är också utpekade som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Naturreservatet ingår som del i följande detaljplaner (eller motsvarande):

Kommun-nr	Plandatum	Ändringsdatum
39	1940-11-25	1991-08-15
43	1944-03-03	
54	1951-01-05	1969-03-18, 1985-02-21, 1991-08-14
211	1985-02-21	1991-08-14
244	1991-08-15	*Många ändringsdatum inom planen.
440	2015-06-03	-

Från år 1993 och framåt har kommunen rätt att instifta nya naturreservat i samråd med bland annat länsstyrelsen. I dag sker bildandet av naturreservat med stöd av miljöbalken (SFS 1998:808) och dess förordning om områdesskydd med mera (SFS 1998:1252). Kommunala naturreservat motsvarar och har samma rättsverkan gentemot allmänhet och sakägare som statliga naturreservat.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning

Telegrafbergsområdet har ett stort värde för dess äldre naturskogar, de marker med lång kontinuitet i markanvändningen som givit förutsättningar för hög biologisk mångfald och för allmänhetens rörliga friluftsliv. Områdets växt- och djurliv är rikt och det finns många skyddsvärda arter knutna till gamla naturskogar, speciellt hällmarkstallskogen. Telegrafberget och Ällmora träsk med omnejd är marker som anges i kommunens översiktsplan respektive i dess underlagsutredning för kommunens grönstruktur från 2014 att ha höga och delvis regionala natur- och friluftsvärden. Förvaltningens bedömning är därför att området ska ges långsiktigt skydd som naturreservat.

Intresseprövning

Tyresö kommun har vid en vägning av allmänna och enskilda intressen i enlighet med miljöbalkens 7 kapitel 25 § funnit mycket stora skäl för att skydda samt

Bilaga 1. Beslutskarta. Telegrafbergets naturreservat.

Bilaga 2 Sändlista

Berörda myndigheter, kommunala utskott och nämnder

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
Länsstyrelsen i Stockholms län, stockholm@lansstyrelsen.se
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, miljokontoret@smohf.se
Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se
Lantmäteriemyndigheten, kundcenter@lm.se
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Polismyndigheten, Stockholm syd, registrator.stockholm@polisen.se
Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se
Stockholms läns museum, museet@stockholmslansmuseum.se
Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
Hållbarhetsutskottet
Kultur- och fritidsförvaltningen
Kommunstyrelseförvaltningen, akten
Samhällsbyggnadskontoret, akten
Avdelningen för strategi och samhällsutveckling
Park- och naturvårdsenheten
Exploateringsenheten
Enheten för kultur, friluft och föreningsstöd

Servitut och andra särskilda rättigheter

Delägare i samfälligheten Tyresö S:1 respektive Tyresö S:2
Net1, foretag@net1.se
Skanova, Box 3010, 169 03 Solna
Tele 2 AB, Torshamnsgatan 17, 164 40 Kista
Telenor Humlegårdsgatan 2, 114 46 Stockholm
Telia Company AB, 169 94 Solna
Tre, Entrétorget 5, 121 47 Johanneshov
Tyresö fiskevårdsförening
Tyresö vägförening, info@tvgf.se Box 681, 135 26 Tyresö
Vattenfall eldistribution AB, Anderstorpsvägen 12, 171 54 Solna

Föreningar

Friluftsförbundet i Tyresö, Alby friluftsgård, 135 60 Tyresö
Naturskyddsföreningen, Stockholmsdistriktet,
kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se
Tyresönäs villaägareförening, info@tyresonas.se
Tyresö naturskyddsförening
Svenska klätterförbundet, kansliet@klatterforbundet.se
Svenska turistföreningen Södertörn, stfstockholm@stfturist.se
Söders SOL Tyresö, styrelsen@soders.org
Tyresö hembygdsförening

Övriga, angränsande fastighetsägare

Till alla angränsande fastigheter till naturreservatet skickas kort information per brev till folkbokföringsadressen.

Underrättelse om beslutet införs på kommunens hemsida, ortstidning (Dagens Nyheter) samt lokaltidning (Mitt i Tyresö).